

บันทึก

เรื่อง หรือปัญหาข้อกฎหมายตามพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐  
(การนำโลหะดีบุกผสมกับตะกั่วโดยวิธีหลอมเพื่อทำตะกั่วบัดกรี (Solder) นั้น  
เป็นการนำแร่ไปใช้ภายในประเทศ เพื่ออุตสาหกรรมอันมิใช่โลหกรรม  
ตามมาตรา ๑๒๘ แห่งพระราชบัญญัติแร่ฯ ใช่หรือไม่)

กระทรวงอุตสาหกรรมได้มีหนังสือ ด่วนมาก ที่ อก ๐๓๐๑/๓๘๘๒ ลงวันที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๖๖ ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ความว่า กรมทรัพยากรธรณียางานว่า ได้มีผู้ผลิตโลหะดีบุกผสมตะกั่ว (Solder) ยื่นคำขอรับคืนค่าภาคหลวงแร่สำหรับแร่ดีบุก ในฐานะผู้ใช้แร่ที่นำแร่ดีบุกไปใช้ภายในประเทศเพื่ออุตสาหกรรมการผลิตโลหะดีบุกผสมตะกั่ว อันมิใช่โลหกรรมตามมาตรา ๑๒๘<sup>๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ในเรื่องนี้ เจ้าหน้าที่กรมทรัพยากรธรณียังมีความเห็นเป็นสองฝ่าย คือ

(๑) ฝ่ายที่หนึ่งเห็นว่า การนำโลหะดีบุกไปผสมตะกั่วโดยวิธีหลอมเพื่อทำตะกั่วบัดกรีนั้น ผู้ใช้แร่ย่อมมีสิทธิขอรับคืนค่าภาคหลวงแร่ เพราะการหลอมโลหะดีบุกผสมกับตะกั่วเป็นเพียงกรรมวิธีในการประกอบอุตสาหกรรม ไม่น่าจะถือว่าเป็นโลหกรรม

(๒) ฝ่ายที่สองเห็นว่า การนำโลหะดีบุกไปผสมตะกั่วโดยวิธีหลอมนั้นเป็นการประกอบโลหกรรมตามนัยบทนิยามคำว่า “โลหกรรม” ในมาตรา ๔<sup>๒</sup> แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่บัญญัติว่า “โลหกรรม” หมายความว่า การผสมโลหะโดยวิธีหลอมด้วย ดังนั้น จึงไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะขอรับคืนค่าภาคหลวงแร่

กรมทรัพยากรธรณีไม่สามารถวินิจฉัยชี้ขาดได้ว่าความเห็นของเจ้าหน้าที่ฝ่ายใดถูกต้อง กระทรวงอุตสาหกรรมจึงขอให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาวินิจฉัยว่าการนำโลหะดีบุกผสมกับตะกั่วโดยวิธีหลอมเพื่อทำตะกั่วบัดกรีนั้น เป็นการนำแร่ไปใช้ภายในประเทศเพื่อ

<sup>๑</sup> มาตรา ๑๒๘ แร่ที่ได้ชำระค่าภาคหลวงแร่แล้ว เมื่อผู้ใช้แร่นั้นพิสูจน์ให้เป็นที่พอใจ รัฐมนตรีได้ว่า แร่นั้นได้นำไปใช้ภายในประเทศเพื่ออุตสาหกรรมอันมิใช่โลหกรรมหรือแร่นั้นได้นำไปใช้ภายในประเทศเพื่อพลังงาน รัฐมนตรีมีอำนาจสั่งให้คืนค่าภาคหลวงแร่ให้แก่ผู้ใช้นั้นตามหลักเกณฑ์ วิธีการและอัตราที่กำหนดในกฎกระทรวง

ผู้ใดประสงค์จะรับคืนค่าภาคหลวงแร่ ให้ยื่นคำขอต่อทรัพยากรธรณีประจำท้องที่ที่ใช้นั้น

<sup>๒</sup> มาตรา ๔ ในพระราชบัญญัตินี้

ฯลฯ

ฯลฯ

“โลหกรรม” หมายความว่า การถลุงแร่หรือการทำแร่ให้เป็นโลหะด้วยวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการทำโลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่าง ๆ โดยวิธีหลอม หล่อ รีด หรือวิธีอื่นใด

ฯลฯ

ฯลฯ

อุตสาหกรรมอันมิใช่โลหกรรมตามมาตรา ๑๒๙ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ใช้หรือไม่ ทั้งนี้ เพื่อจะได้ถือเป็นแนวปฏิบัติในการคั่นค่าภาคหลวงแร่แก่ผู้ใช้แร่ต่อไป

คณะกรรมการกฤษฎีกา (กรรมการร่างกฎหมาย คณะที่ ๖) ได้พิจารณาปัญหาดังกล่าว และได้ฟังคำชี้แจงจากผู้แทนกระทรวงอุตสาหกรรม (กรมทรัพยากรธรณี) แล้ว มีความเห็นดังต่อไปนี้

คำว่า “โลหกรรม” ในมาตรา ๑๒๗<sup>๓</sup> แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ย่อมมีความหมายตามบทนิยามในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐ ที่บัญญัติว่า

“โลหกรรม” หมายความว่า การถลุงแร่หรือการทำแร่ให้เป็นโลหะด้วยวิธีอื่นใด และหมายความรวมถึงการทำให้โลหะให้บริสุทธิ์ การผสมโลหะ การผลิตโลหะสำเร็จรูปหรือกึ่งสำเร็จรูปชนิดต่างๆ โดยวิธีหลอม หล่อ รีด หรือวิธีอื่นใด” เมื่อพิจารณาบทนิยามดังกล่าวแล้ว จะเห็นว่า การนำโลหะดีบุกผสมกับตะกั่วเพื่อทำตะกั่วบัดกรี เป็นโลหกรรมอย่างหนึ่ง เพราะเป็นการนำโลหะ<sup>๔</sup> สองชนิด คือ ดีบุกและตะกั่วมาผสมกันเป็นโลหะชนิดใหม่ (ตะกั่วบัดกรี) โดยวิธีหลอมตามความหมายของบทนิยามดังกล่าว ดังนั้น การประกอบอุตสาหกรรมในลักษณะดังกล่าว จึงมิใช่เป็นการนำแร่ไปใช้ภายในประเทศเพื่ออุตสาหกรรมอันมิใช่โลหกรรมตามเงื่อนไขการคั่นค่าภาคหลวงแร่ที่กำหนดไว้ในมาตรา ๑๒๗<sup>๔</sup> แห่งพระราชบัญญัติแร่ พ.ศ. ๒๕๑๐

(ลงชื่อ) อมร จันทสมบูรณ์

(นายอมร จันทสมบูรณ์)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

สิงหาคม ๒๕๒๖

<sup>๓</sup> โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. ๒๕๒๕ ได้ให้ความหมายของคำว่า “โลหะ” ว่า ธาตุซึ่งมีสมบัติสำคัญ คือ เป็นตัวนำไฟฟ้าและความร้อนที่ดี มีขีดหลอมเหลวสูง ชัดให้เป็นเงาได้ ตีแผ่ให้เป็นแผ่นหรือดึงให้เป็นเส้นลวดได้ เมื่อนำมาเคาะมีเสียงดังกังวานเมื่ออยู่ในสภาพไอออน จะเป็นไอออนบวก

<sup>๔</sup> โปรดดูเชิงอรรถที่ ๑